

Bruxelles, 1. prosinca 2023.
(OR. en)

16040/23

Međuinstitucijski predmet:
2023/0227(COD)

AGRI 749
AGRILEG 314
SEMENCES 109
PHYTOSAN 119
FORETS 188
CODEC 2279
IA 340

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Odbor stalnih predstavnika (dio 1.) / Vijeće

Br. dok. Kom.: 11503/23

Predmet: Prijedlog Uredbe Parlamenta i Vijeća o proizvodnji i stavljanju na tržište biljnog reprodukcijuskog materijala u Uniji, izmjeni uredaba (EU) 2016/2031, 2017/625 i 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 66/401/EEZ, 66/402/EEZ, 68/193/EEZ, 2002/53/EZ, 2002/54/EZ, 2002/55/EZ, 2002/56/EZ, 2002/57/EZ, 2008/72/EZ i 2008/90/EZ (Uredba o biljnom reprodukcijuskom materijalu)
– izvješće o napretku

I. UVOD

1. Komisija je 5. srpnja 2023. donijela dva usko povezana zakonodavna prijedloga za reviziju i ažuriranje pravila o proizvodnji i stavljanju na tržište biljnog reprodukcijuskog materijala i šumskog reprodukcijuskog materijala u EU-u. Ti prijedlozi dio su paketa Komisije o hrani i bioraznolikosti, skupa zakonodavnih prijedloga koji obuhvaćaju i zdravlje tla, nove genomske tehnike te djelomičnu reviziju Okvirne direktive o otpadu. Podneseni su Vijeću 6. srpnja 2023.

2. Trenutačno zakonodavstvo čine Direktiva o zajedničkom katalogu sorata poljoprivrednih biljnih vrsta i 11 direktiva o stavljanju na tržište kojima su obuhvaćeni sjeme, biljni reprodukcijски materijal i šumski reprodukcijски materijal. Neke direktive potječu iz šezdesetih godina 20. stoljeća. Takva rascjepkanost pravila dovodi do različitih provedbenih praksi u državama članicama i stvara veliko administrativno opterećenje za nadležna tijela i subjekte. Nadalje, postojeće zakonodavstvo nije usklađeno s drugim zakonodavstvom o zdravlju bilja, službenim kontrolama i genetski modificiranim organizmima, zastarjelo je sa znanstvenog stajališta te ga je potrebno inovirati kako bi se promicale poboljšane sorte i prilagodilo novim klimatskim izazovima radi ispunjenja ciljeva zelenog plana, posebno strategije „od polja do stola” i strategije za bioraznolikost.
3. Prijedlogom o biljnom reprodukcijskom materijalu¹ uvodi se novi zakonodavni pristup jer se njime deset direktiva o stavljanju na tržište zamjenjuje jedinstvenom uredbom. Posebno se nastoji:
- pojednostavniti pravni okvir pojašnjenim i usklađenim pravilima,
 - olakšati tehnički napredak kako bi se poticale digitalne i nove tehnologije kao što je upotreba biomolekularnih tehnika,
 - smanjiti administrativno opterećenje,
 - osigurati dostupnost visokokvalitetnog biljnog reprodukcijskog materijala prilagođenog promjenjivim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima,
 - osigurati sigurnost opskrbe hranom, očuvanje biljnih genetskih resursa i zaštitu bioraznolikosti te
 - poboljšati usklađenost sa službenim kontrolama i zakonodavstvom o zdravlju bilja.

¹ 11502-23 + ADD 1.

Novom uredbom obuhvaćeno je sjeme i svi drugi oblici materijala namijenjeni vegetativnom umnažanju cijelih biljaka. Njome nisu obuhvaćeni šumski reprodukcijski materijal, ukrasno bilje, biljni reprodukcijski materijal koji se izvozi u treće zemlje ili biljni reprodukcijski materijal za druge netržišne svrhe.

4. U Europskom parlamentu glavnu odgovornost ima Odbor za poljoprivredu i ruralni razvoj, a kao izvjestitelj je imenovan g. Herbert Dorfmann (EPP, Italija). Njegov nacrt izvješća objavljen je 10. studenoga 2023. Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane dat će mišljenje.

II. TRENUTAČNO STANJE RADA U PRIPREMNIM TIJELIMA VIJEĆA

1. Komisija je 6. srpnja 2023. predstavila prijedlog i njegovu procjenu učinka² na neformalnoj videokonferenciji članova Radne skupine za genetske resurse i inovacije u poljoprivredi (dalje u tekstu „Radna skupina”), nakon čega je uslijedila prezentacija na sastanku Vijeća AGRIFISH 25. srpnja 2023.
2. Ispitivanje članaka prijedloga i detaljne rasprave o njima nastavili su se od rujna do prosinca 2023. Tijekom španjolskog predsjedanja tri sastanka Radne skupine bila su usmjerena na ispitivanje i raspravu o člancima od 1. do 22. prijedloga.

GLAVNA PITANJA I OSTVARENI NAPREDAK

3. Delegacije su usmeno i u pisanom obliku iznijele velik broj tehničkih komentara o cijelom tekstu prijedloga. Kako je prethodno navedeno, španjolsko predsjedništvo radilo je na revidiranom tekstu za članke od 1. do 22. te je pokušalo uvažiti većinu tih komentara kako bi se unaprijedio i pojasnio sadržaj tih članaka.

² 11694/23

a) **Opći komentari**

Delegacije općenito podupiru glavne ciljeve prijedloga kojim se smjera pojasniti postojeće zakonodavstvo o proizvodnji i stavljanju na tržište biljnog reprodukcijanskog materijala, povećati dosljednost i omogućiti uvođenje novih znanstvenih i tehničkih otkrića. Također pozdravljaju činjenicu da se zadržavaju dva stupa postojećeg sustava (registracija sorte i certificiranje).

U općim komentarima delegacija utvrđeno je nekoliko područja u kojima je potrebno razraditi i pojasniti odredbe:

– **Administrativno opterećenje**

Mnoge delegacije smatraju da bi se, na temelju sadržaja prijedloga, administrativno opterećenje za subjekte i nadležna tijela u određenim područjima povećalo i postalo nerazmjerno.

Prijedlog zaista sadržava dodatne zahtjeve za nadležna tijela u pogledu izvješćivanja i revizije te velik broj obveza za odobrenje ili registraciju specijaliziranih subjekata čime se znatno povećava birokracija. Uvođenje zahtjeva za nadzor i kontrolu područja koja još nisu regulirana, kao što je odobrenje za ponovno pakiranje i ponovno označivanje ili odobrenje za proizvodnju određenih vrsta materijala, također povećava administrativno opterećenje.

– **Pravni instrument/ovlaštenje Komisije**

Prijedlogom se velik broj postojećih direktiva objedinjuje u jedinstvenu uredbu. Neke delegacije smatraju da su njezine odredbe često nejasne i da sadržava velik broj delegiranih i provedbenih akata, što bi moglo dovesti do pravne nesigurnosti, veće rascjepkanosti i neusklađenosti s postojećim nacionalnim pravilima. Te delegacije smatraju da će trebati težiti ravnoteži između veće usklađenosti i fleksibilnosti za nacionalne zahtjeve.

– **Primjena**

Uredba će se početi primjenjivati tri godine nakon stupanja na snagu. Međutim, čini se da je taj vremenski okvir prekratak za neke delegacije s obzirom na to da Uredba sadržava velik broj odredaba za provedbene akte. Te delegacije tvrde da će države članice trebati više vremena jer će morati donijeti dodatne nacionalne pravne akte.

– **Uključivanje u Uredbu o službenim kontrolama**

Potrebno je dodatno analizirati prednosti i nedostatke uključivanja zakonodavstva o biljnom reprodukcijском materijalu u područje primjene Uredbe (EU) 2017/625. Delegacije se boje da bi nedostaci mogli nadmašiti koristi jer će se time povećati administrativno i financijsko opterećenje nadležnih tijela s obzirom na nove obveze revizije i izvješćivanja.

– **Izuzeća**

Neke delegacije izrazile su zabrinutost zbog izuzeća od registracije koja su odobrena za heterogeni materijal koji se upotrebljava za konvencionalnu poljoprivredu, izuzeća od razmjene sjemena među poljoprivrednicima i izuzeća za biljni reprodukcijски materijal koji se stavlja na tržište za krajnje korisnike.

– **VSCU/DUS**

Mnoge delegacije dovode u pitanje obveze procjene VSCU-a (vrijednost za održivi uzgoj i uporabu) za voće i povrće. Troškovi provedbe testova VSCU-a na sortama voća i povrća i složena organizacija takvih testova mogli bi biti neodrživa za srednja i mala poduzeća koja se bave uzgojem. Osim toga, postoje sumnje u pogledu priznavanja svih ispitivanja DUS-a (različitost, ujednačenost i postojanost) i VCSU-a koje su provele druge države članice zbog različitih klimatskih uvjeta i trenutnog sustava kontrole kvalitete.

b) Komentari članaka od 1. do 22.

Delegacije su osobito imale sljedeće napomene:

– **Predmet (članak 1.)**

Nije jasno bi li ova Uredba trebala sadržavati odredbe o kontroli uvjeta uzgoja ili upotrebe biljnog reproduksijskog materijala koji nije za proizvodnju hrane, hrane za životinje i drugih proizvoda.

– **Područje primjene (članak 2.)**

Potrebno je pojasniti zahtjeve za uključivanje novih vrsta u područje primjene ove Uredbe. Osim toga, neke su zemlje zatražile da se uključi klauzula o isključenju iz područja primjene ove Uredbe određenog biljnog reproduksijskog materijala koji nije usmjeren na komercijalno iskorištavanje sorte, takozvane klauzule o „zatvorenoj petlji”.

– **Definicije (članak 3.)**

Neke definicije potrebno je preformulirati kako bi se pojasnili određeni aspekti, osobito sljedećih definicija: „krajnji korisnik”, „čuvana sorta”, „službeno priznati opis”, „kvalitativni štetni organizam”, „stavljanje na tržište”, „atipično” i „hibridna sorta”); druge treba uskladiti s onima iz zakonodavstva o zdravlju bilja (na primjer „specijalizirani subjekt” i „sjeme”) ili s OECD-ovim programima za sjeme. Naposljetku, mnoge delegacije zatražile su brisanje „multiklonskih smjesa”. Definicije će se ponovno preispitati po drugi put u svjetlu cjelovitog početnog ispitivanja članaka na koje se odnose.

– **Opći zahtjevi u pogledu proizvodnje i stavljanja na tržište biljnog reprodukcijaskog materijala (članci od 5. do 10.)**

Biljni reprodukcijaski materijal vrsta uključenih u Prilog 1. može se proizvoditi i stavljati na tržište samo ako je ta vrsta upisana u nacionalnu ili europsku sortnu listu i samo ako pripada sljedećim kategorijama: predosnovna, osnovna, certificirana i standardna. O isključenju komercijalnog sjemena još se raspravlja. Izuzeća od registracije primjenjuju se na heterogeni materijal, biljni reprodukcijaski materijal koji se stavlja na tržište za krajnje korisnike ili za mreže za očuvanje te na razmjene sjemena među poljoprivrednicima.

Odabrani klonovi i polikloni biljni reprodukcijaski materijal mogu se uključiti i u posebne registre te proizvoditi i stavljati na tržište u skladu s posebnim pravilima. Neke delegacije istaknule su da se takve odredbe ne bi trebale primjenjivati na klonove ili multiklonske smjese.

Nadležno tijelo može ovlastiti specijalizirani subjekt za certificiranje biljnog reprodukcijaskog materijala pod službenim nadzorom za predosnovni, osnovni i certificirani materijal ili sjeme. U tom su pogledu neke delegacije zatražile da se zadrži mogućnost odbijanja odobrenja za određene osjetljive aktivnosti. Osim toga, navele su da mogu poduprijeti certificiranje biljnog reprodukcijaskog materijala pod službenim nadzorom samo ako detaljna pravila o kontrolama ostanu u nacionalnoj nadležnosti. Neke delegacije također su zatražile da se te odredbe usklade s Uredbom o službenim kontrolama.

– **Označivanje (članci od 15. do 20.)**

Utvrđena su pravila za označivanje biljnog reprodukcijaskog materijala kako bi se osigurala njegova točna identifikacija. Delegacije su zatražile pojašnjenje nekih aspekata, osobito u pogledu usklađenosti s obvezama biljnih putovnica koje su sadržane u zakonodavstvu o zdravlju bilja te u pogledu posebnih zahtjeva za različite vrste biljnog reprodukcijaskog materijala s obveznim označivanjem.

– **Mješavine sjemena (članci 21. i 22.)**

Niz delegacija zatražio je mogućnost proizvodnje mješavina sjemena i s vrstama iz Priloga I. i dijela B kao i s drugim vrstama koje nisu obuhvaćene ovom Uredbom jer je to trenutačno moguće u skladu s primjenjivim zakonodavstvom.

4. Predsjedništvo planira nastaviti te rasprave u nadolazećim tjednima te će raditi na tekstu predsjedništva. Predsjedništvo će 19. i 20. prosinca 2023. održati dodatnu neformalnu videokonferenciju članova Radne skupine s ciljem predstavljanja prijedloga predsjedništva za preinaku³ članaka koji su dosad ispitani kako bi se razvio i pojasnio njihov sadržaj.
5. Predstojeće belgijsko predsjedništvo planira nastaviti rad na ovom predmetu, na tehničkoj razini, na temelju napretka ostvarenog tijekom španjolskog predsjedanja.
6. S obzirom na navedeno Vijeće se poziva da primi na znanje napredak postignut u ispitivanju prijedloga i da razmijeni mišljenja.

³ 16295/23 (uskoro će se objaviti).